

Pedagojik Formasyon Sertifika Programına Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Makalelerin İncelenmesi

A Review of Articles on the Attitudes of Students Participating in the Pedagogical Formation Certificate Program Toward Teaching Profession

Dürdane LAFCI TOR
Esra Hatun SERT

Erciyes Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Kayseri, Türkiye

Bu makale 06-08 Kasım 2020 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen 13. Eğitim Camiası Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuş, özeti kongre bildiri özet kitabından basılmıştır.

Geliş Tarihi/Received: 22.10.2020

Kabul Tarihi/Accepted: 06.12.2021

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Dürdane LAFCI TOR
E-posta: durdaneltor@gmail.com

Cite this article: Lafcı Tor, D. & Sert, E. H. (2022). A review of articles on the attitudes of students participating in the pedagogical formation certificate program toward teaching profession. *Educational Academic Research*, 44(1), 20-30.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

öz

Bu çalışmada, Türkiye'de pedagojik formasyon sertifikası eğitimi alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına yönelik gerçekleştirilen çalışmaları incelemek ve sistematik bir derlemesini yapmak amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini Temmuz 2010–Haziran 2020 yılları arasında yayımlanmış, ULAKBİM veri tabanında araştırmacılar tarafından belirlenmiş ölçütler aracılığıyla taranılan ve tam metinlerine ulaşılabilen 35 makale oluşturmuştur. Veriler içerik analizi ile işlenmiştir. Elde edilen bulgular grafikler ve tablolar hâlinde sunulmuş ve 7 başlık altında toplanmıştır. Bunlar sırasıyla; çalışmaların yayımlandığı yıllar, konular, örneklemeler, araştırma desenleri, kullanılan veri toplama araçları, analiz yöntemleri ve araştırma sonuçlarıdır. Sonuç olarak farklı üniversitelerde okuyan formasyon öğrencileriyle gerçekleştirilmelerine rağmen, özellikle veri toplama yöntemi ve analizi açısından birbirini tekrarlamış çalışmaların ortaya çıkmış olduğu söylenebilir. Ayrıca formasyon öğrencileriyle yapılan araştırmaların sonuçları, eğitim fakültesi öğrencileriyle yapılan araştırma sonuçları ile çoğunlukla örtüşmektedir. Bu nedenle daha derinlemesine inceleme yapmak ve bilgi elde etmek için, özellikle araştırma yöntem ve tekniği açısından, çalışmaların farklılaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleği, pedagojik formasyon, sistematik inceleme, tutum

ABSTRACT

In this study, it is aimed to systematically examine studies related to pedagogic formation students' attitudes toward the teaching profession. The sample of the study consisted of 35 full text articles published between July 2010 and June 2020 and scanned in ULAKBİM database. The data were analyzed using content analysis. The obtained findings were presented in graphics and tables, and grouped under 7 headings: Publication years of the studies, subjects, samples, research designs, data collection tools, analysis methods and research results. As a result, it can be said that despite being carried out with students studying at different universities, the studies were highly similar, especially in terms of data collection method and analysis methods. In addition, the results of the studies conducted with the pedagogical formation students mostly overlap with the results of the studies conducted with the education faculty students. For this reason, it is necessary to differentiate the studies, especially in terms of research methods and techniques, to make more in-depth investigation and obtain information.

Keywords: Attitude, pedagogical formation, systematic review, teaching profession

Giriş

Bir toplumun bireylerini geleceğe hazırlayan, değişimlere ve yeniliklere ayak uydurmasını sağlayacak niteliklerle donatan yegâne unsur eğitimidir. Eğitimin merkezinde olan konulardan biri ise şüphesiz öğretmen eğitimidir. Öğretmenlik mesleği "eğitim sektörüyle ilgili sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutları bulunan, özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan, akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır" (Çeliköz, 2006). Öğretmen eğitiminin başlangıç noktasını, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazanıldığı hizmet öncesi eğitim oluşturur. Hizmet öncesi eğitim; öğretmen adaylarının bilgi ve beceri donanımlarının

yanı sıra mesleklerine hazır olmayı, mesleklerini içselleştirmeyi, meslekte onları nelerin beklediğini öğrendikleri ve mesleklerine ilişkin tutumlarını etkileyen bir süreçtir. Öğretmen eğitiminin bir amacı da, öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Tutum "bir bireye atfedilen ve onun bir obje veya durum ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilim" olarak tanımlanmaktadır (Kağıtçıbaşı, 1999). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ise Camadan ve Duysak (2010) tarafından "bireyin öğretmenlik mesleği hakkındaki düşünceleri, ona karşı hissettikleri ve çalışırken ortaya koyduğu performans" olarak tanımlanmıştır. Öğretmenlik mesleğine olan tutum öğretime uygun bilgi ve becerilerin etkili bir şe-

kilde uygulanması açısından önemli bir faktördür (Andronache ve ark., 2014). Kısaca, mesleğe ilişkin tutum mesleğin nasıl yapılacağına bir göstergesidir (Başbay ve ark., 2009; Şenel ve ark., 2004). Bu nedenle, hem sosyal algılarımızı hem de davranışlarımızı etkileyen tutumların incelenmesi ve araştırılması önemli görülmektedir (Üstüner, 2006). Alanyazında öğretmen adaylarının tutumlarını inceleyen çalışmaların sayısı her geçen gün artmaktadır (Başbay ve ark., 2009). Bu çalışmaların çoğunluğunda öğretmen yetiştiren fakültelerin öğrencilerinin mesleğe ilişkin tutumları incelenmiştir (Alkan, 2018; Çapa & Çil, 2000; Çapri & Çelikkaleli, 2008; Çetinkaya, 2009; Demirtaş ve ark., 2011; Kaya & Büyükkasap, 2005; Nalçacı & Sökmen, 2016; Sağlam, 2008; Uyanık, 2017; Yalçın & Özgen, 2017; Yıldız ve ark., 2020). Bunun yanı sıra, öğretmen istihdamı pedagojik formasyon sertifikası almış kişilerden karşılandığı için pedagojik formasyon eğitimiyle öğretmen olacak adayların da öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları araştırmaların konusu olmuştur (Adıgüzel, 2017; Bakaç & Özen, 2017; Eraslan & Çakıcı, 2011; Parlar & Cansoy, 2016; Sever ve ark., 2015).

Pedagojik formasyon sertifika eğitimi olarak öğretmen olan adayların öğretmenlik tutumlarının araştırılması, bu programların eğitimciler arasında eleştirilmesi bağlamında önemlidir. Çünkü bu programla nitelikli öğretmenler yetiştirilip yetiştirilemeyeceği güncel bir tartışma hâline gelmiştir (Azar, 2011; Yıldırım & Vural, 2014). Köse'nin (2017), pedagojik formasyon sertifika eğitimi ile ilgili sorunları tespit etmek amacıyla 10 öğretim üyesiyle yaptığı araştırmada bu eğitime devam eden öğrencilerin çok azının öğretmenliği ideal bir meslek olarak gördüğü, eğitimleri ciddiye almadıkları ve öğretmenlik ruhunu kazanmada sıkıntılar *çıkabileceği öğretim üyeleri tarafından ifade edilmiştir*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülte Kurulu (2014) ise sertifika programlarıyla öğretmenlik mesleğine ilişkin olumsuz yönde algıların artabileceğine ilişkin uyarıda bulunmuştur (akt. Şendağ & Gedik, 2015).

Tüm eleştirilere rağmen Pedagojik Formasyon Sertifika Eğitimi 2010-2020 arasında devam etmiştir. Bu süre zarfında bu eğitimden geçen adayların tutumlarını tespit etmek amacıyla yürütülen araştırmaların bir bütünlük içerisinde analiz edilerek sonuçların sunulması, ileriye dönük politikaların geliştirilmesi ve eğitimlerin güncellenmesi önemli ve gereklidir. Bu durum pedagojik formasyonla ilgili yeni kararların ve uygulamaların gündemde olması nedeniyle daha da çok önem kazanmaktadır. Alanyazında eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının tutumlarını incelemiş çalışmaları derleyen makaleler mevcutken (Atalmış & Köse, 2018; Eren ve ark., 2014; Oral ve ark., 2019), formasyon sertifikası olarak öğretmen olacak adayların tutumlarını derleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı pedagojik formasyon sertifikası alan öğrencilerin mesleğe ilişkin tutumlarını inceleyen çalışmaların içeriğini analiz ederek mevcut durumu ortaya koymaktır. Bu derleme çalışması ile mevcut araştırmalarda kullanılan yöntem, örneklem, veri toplama araçları ve analiz yolları hakkında geribildirim sağlanacağı öngörülmektedir. Bu derleme ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum araştırmalarının ilerlemesi ve tekrara düşmemesi için gerekli olan sentezi sağlayacağı umulmaktadır.

Özetle bu çalışma, Türkiye'de pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarıyla ilgili Temmuz 2010-Haziran 2020 tarihleri arasında yayınlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi ve bu çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları cevaplanmaya çalışılmıştır.

1. Çalışmalar hangi yıllarda yayımlanmıştır?
2. Çalışmalarda konu dağılımı nasıldır?
3. Çalışmalarda örneklem seçimi nasıl yapılmıştır?
4. Çalışmalarda hangi araştırma deseni ve yöntemleri kullanılmıştır?
5. Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları hangileridir?
6. Çalışmalarda analiz teknikleri dağılımı nasıldır?
7. Çalışmalar hangi sonuçları ortaya koymuştur?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma Türkiye'de pedagojik formasyon sertifikası eğitimi alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına yönelik gerçekleştirilen çalışmaları incelemek amacıyla yapılmış bir sistematik derlemedir. Sistematik derlemeler, şeffaf ve tekrarlanabilir bir prosedür kullanılarak inceleme sürecinin kalitesini iyileştirmeyi (Tranfield ve ark., 2003) ve farklı çalışmalarda bilgileri birleştirmek için tutarlı bir yaklaşım benimsemeyi (Evans & Benefield, 2001) gerektirir.

Örneklem Seçimi

Sistematik derlemelerin ilk aşamasını kullanılacak olan araştırmaların seçimi oluşturmaktadır (Crossan & Apaydin, 2010). Bu derlemede araştırmaların çalışmaya dâhil olma ölçütleri şu şekildedir:

1. Dilin Türkçe veya İngilizce olması
2. Pedagojik formasyon sertifikası verilmeye başlandığı 2010 yılından, kaldırıldığı Nisan 2020 yılı arasındaki çalışmaları kapsamaması
3. Örneklem grubunun pedagojik formasyon sertifika eğitimi alan kişilerden oluşması
4. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumla ilgili bir araştırma olması
5. ULAKBİM veri tabanında taranıyor olması
6. "Öğretmenlik mesleğine ilişkin/yönelik/karşı tutum, öğretmenliğe ilişkin/yönelik/karşı tutum" ile "pedagojik formasyon, formasyon sertifika programı" anahtar kelimelerini özetinde içermesi
7. Çalışmanın tam metninin ulaşılabilir olması

Örneklem

Belirli ölçütlerle yapılan taramalar sonucunda araştırmanın örneklemini tam metnine ulaşılan 35 çalışma oluşturmaktadır. Makalelerin 29'u Türkçe, 4'ü İngilizce, 2'si ise Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır.

Veri Analizi

Çalışmanın veri analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç "toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım & Şimşek, 2006). Toplanan veriler içinden birbirine benzeyenler belirli kavramlar ve temalar etrafında yeniden düzenlenmek ve yorumlanmak üzere bir araya getirilir (Karataş, 2015). Çalışmanın örneklemini oluşturan ve tam metinlerine ulaşılan 35 makalenin incelenmesinde "örneklem alınan üniversite, çalışmanın yayım yılı, yayım dili, konular, katılımcı çeşitliliği, örneklem olarak alınan üniversite sayısı, örneklem büyüklükleri, araştırma yöntemleri ve desenleri, örnekleme yöntemleri, veri toplama araçları, kullanılan ÖMYT ölçekleri, analiz yöntemleri" hakkında elde edilen veriler frekansları (f) alınarak tablolar ve şekiller hâlinde sunulmuştur.

Etik İlkeler

Bu araştırma herhangi bir canlı üzerinde gerçekleştirilmediği için etik kurul onayı alınmasını gerektirmemektedir.

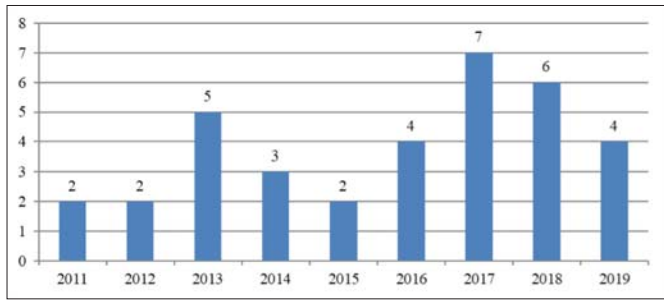
Bulgular

Bu bölümde, Türkiye’de pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını (ÖMYT) inceleyen 35 makalenin analizi sonucunda bulgular 7 başlık altında toplanmıştır:

1. Çalışmaların yayımlandığı yıllar
2. Konular
3. Örneklemeler
4. Araştırma desenleri
5. Kullanılan veri toplama araçları
6. Analiz yöntemleri
7. Araştırma sonuçları

Çalışmaların Yayımlandığı Yıllar

Çalışmada yer alan 35 makalenin yayımlandığı yıllar aşağıdaki Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1.

Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Yayımlandığı Yıllar
ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

En çok çalışmanın sırasıyla 2017 (f = 7) ve 2018 (f = 6) yıllarında yayımlandığı; en az çalışmanın ise 2011, 2012, 2015 yıllarında ikişer çalışmayla yayımlandığı görülmektedir.

Konular

Çalışmanın bu bölümünde pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin konu dağılımına ilişkin bilgiler ele alınmıştır ve bu bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Konuları		
Konular		f
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler	17
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Mesleki Öz Yeterlik	3
ÖMYT	Mesleki Öz Yeterlik	2
ÖMYT	Sınıf Yönetimi Stilleri	1
ÖMYT	Kaygı Düzeyi	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Kaygı Düzeyi, Mesleki Öz Yeterlik	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Kaygı Düzeyi	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Çağdaş Öğretmen Algıları	1
ÖMYT	Beş Faktör Kişilik Tipleri	1
ÖMYT	Bireysel Değerler	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Pedagojik Yeterlik Algıları	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterliği	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterliği, Üstbilis Düşünme Becerileri	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Mutluluk Düzeyi	1
ÖMYT	Yaşam Amaçları, Psikolojik İyi Oluş	1
ÖMYT	Demografik ve/veya Eğitimsel Değişkenler, Mesleki Etik İlkeler	1

ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Buna göre ÖMYT çalışmalarında en çok “demografik ve/veya eğitimsel değişkenlerin” (f = 28) incelendiği, bunu “mesleki öz yeterlik” (f = 6) konusunun izlediği ortaya çıkmıştır. “Sınıf yönetimi stilleri”, “kaygı düzeyi”, “kişilik tipleri”, “mutluluk düzeyi”, “psikolojik iyi oluş”, “mesleki etik ilkeler”, “bilgi okuryazarlık öz yeterliği”, “üstbilis düşünme becerileri” ise ele alınan diğer konulardır.

Tablo 2.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Değişkenleri

Değişken	f
Cinsiyet	21
Öğrenim Görülen ya da Mezun Olunan Bölüm	15
Yaş	9
Öğrenim Basamağı (4 ve Mezun)	6
Öğretmenlik Mesleği Tercih Sebebi	5
Medeni Durum	5
Mezun Olunan Lise	4
Bir İşte Çalışma Durumu	4
Mesleki Öz Yeterlik İnançları	4
İş Sektörü	2
Öğretmenlik Meslek Deneyimi	2
Üniversite	2
Üniversiteye Gelmeden Önce Yaşanılan Yerleşim Birimi	1
Üniversite Tercihinde Eğitim Fakültesinin Yer Alması veya Almaması	1
Lisans Genel Not Ortalaması	1
Ailede Öğretmen Olup Olmaması	1
Baba Mesleği	1
Öğrenim Düzeyi (Lisans ve Yüksek Lisans)	1
Eğitim Türü (1. ve 2. Öğretim)	1
Anne Eğitim Düzeyi	1
Baba Eğitim Düzeyi	1
Alan (Sosyal ve Fen)	1
Meslek Kaygısı	1
Kaygı Düzeyi	1
Bireysel Değerler	1
Pedagojik Yeterlik Algıları	1
Kişisel Özellikler	1
İnterneti Kullanım Amacı	1
Öğrenci Katılımına Yönelik Öz Yeterlik	1
Sınıf Yönetimine Yönelik Öz Yeterlik	1
Öğretim Stratejilerine Yönelik Öz Yeterlik	1
Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterliği	1
Üstbilis Düşünme Becerileri (ÜBDB)	1
Mutluluk	1
Psikolojik İyi Oluş	1
Yaşam Amaçları	1
Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterlikleri	1
En Sevilen Ders	1
Meslek Etiği	1
Öğretmen Öz Yeterlik	1
KPSS Engel Olarak Görmek	1
Güzel Sanatlar Fakültesini Formasyon Eğitimi Verilmesi Nedeniyle Tercih Etme urumu	1
Çağdaş Öğretmen Nitelikleri	1

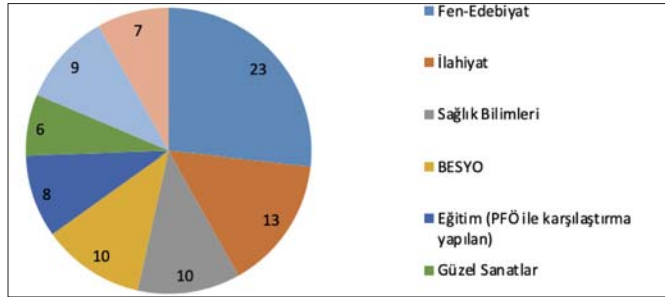
ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Tablo 2’ye göre ÖMYT çalışmalarında en çok “cinsiyet” (f = 21) ve “öğrenim görülen ya da mezun olunan bölüm” (f = 15) değişkenlerinin ele alındığı görülmektedir. Bu değişkenleri sırasıyla “yaş” (f = 9) ve “öğrenim basamağı (4 ve mezun)” (f = 6) takip etmektedir. Çalışmalara birden çok değişken dâhil edildiği için toplam değişken sayısı makale sayısından fazladır.

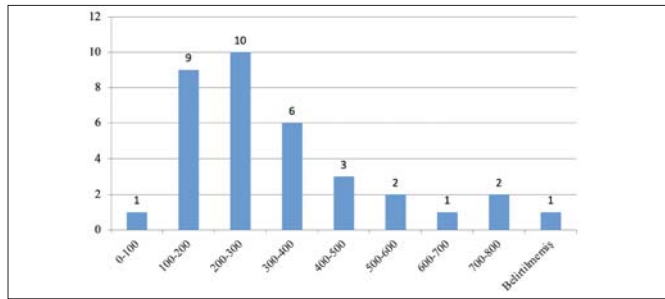
Örneklem

Bu bölümde çalışmaların bölgelere göre dağılımı (Tablo 3), örneklem olarak alınan üniversite sayısı (Tablo 4), örneklem alınan fakül-

teler (Şekil 2, Tablo 5), örneklem büyüklükleri (Şekil 3) ve örneklem yöntemleri (Şekil 4) verilmiştir.

Şekil 2.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Örneklem Aldığı Fakülteler

Şekil 3.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Örneklem Büyüklükleri

Bölgeler	f
İç Anadolu Bölgesi	11
Doğu Anadolu Bölgesi	10
Karadeniz Bölgesi	7
Marmara Bölgesi	3
Akdeniz Bölgesi	3
Ege Bölgesi	2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	2
Belirtilmemiş	3

Tablo 3 incelendiğinde pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması en çok İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesindeki üniversitelerde yapılmıştır. Bunu 7 çalışmayla Karadeniz Bölgesi izlemektedir. Bu üç bölgeye oranla, diğer bölgelerdeki üniversitelerde çalışmaların çok daha az olduğu görülmüştür. 3 makalede ise çalışmanın hangi üniversitelerde yapıldığı belirtilmemiştir. Toplam üniversite sayısının makale sayısından farklı çıkmasının sebebi ise, çalışmalara farklı sayılarda üniversitenin dâhil edilmesidir. Ayrıca bazı üniversiteler birden fazla çalışmada örneklem olarak alınmıştır.

Tablo 4.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Örneklem Olarak Aldığı Üniversite Sayısı

Örneklem Alınan Üniversite Sayısı	f
Bir Üniversite	28
İki Üniversite	4
Üç Üniversite	1
Üç Üniversiteden Fazla	1
Hem Yurtiçinden Hem Yurtdışından Birer Üniversite	1

ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Tablo 4'te pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin örneklem olarak aldığı üniversite sayısı verilmiştir. 28 çalışmada örneklem olarak bir üniversitenin öğrencileri alınırken, sadece 1 çalışmada üç üniversiteden fazla öğrenci örneklem alınmıştır. Ayrıca 1 çalışmada hem yurtiçinden hem yurtdışından olmak üzere birer üniversiteden örneklem alındığı görülmektedir.

Şekil 2'de pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin katılımcı çeşitliliği verilmiştir. Buna göre çalışmalarda en çok katılımcıyı Fen-Edebiyat (f = 23) ve İlahiyat (f = 13) Fakültesinde öğrenci olan veya mezun olmuş pedagojik formasyon alan öğrenciler oluşturmaktadır. En az katılımcı ise Güzel Sanatlar Fakültesinde (f = 6) öğrenci olan veya mezun olmuş pedagojik formasyon alan öğrencilerden oluşmaktadır. Toplam katılımcı çeşitliliğinin sayısının makale sayısından farklı çıkmasının sebebi ise çalışmalarda farklı örneklem gruplarının tercih edilmesidir.

Tablo 5.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Katılımcılarının Eğitim Fakültesi ve Pedagojik Formasyon Öğrencisi Olma Durumu

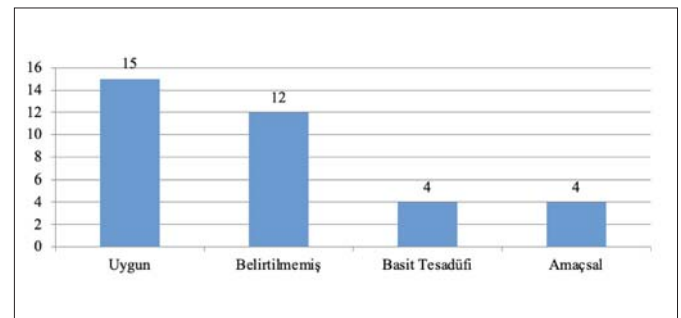
Katılımcıların E.F. ve P.F.Ö. Olma Durumları	f
Pedagojik Formasyon Öğrencisi	27
Pedagojik Formasyon Öğrencisi ve Eğitim Fakültesi Öğrencisi	8

ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Tablo 5 incelendiğinde, pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin örneklem olarak pedagojik formasyon öğrencilerinin yanında eğitim fakültesinden öğrenciler de aldığı çalışma sayısı 8 çıkmıştır.

Şekil 3'te pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin örneklem büyüklükleri verilmiştir. Buna göre en çok 200-300 aralığında (f = 10) örneklem alındığı sonucuna ulaşılmaktadır. Örneklem aralığı arttıkça, büyük örneklem tercih edilme sıklığındaki düşüş ise dikkat çekicidir.

Şekil 4'te pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin örneklem yöntemleri verilmiştir. En çok kullanılan örneklem yöntemi uygun (f = 15) örneklem yöntemidir. 12 çalışmada örneklem yönteminin belirtilmemiş olması ise dikkat çekicidir.

Şekil 4.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Örneklem Yöntemleri

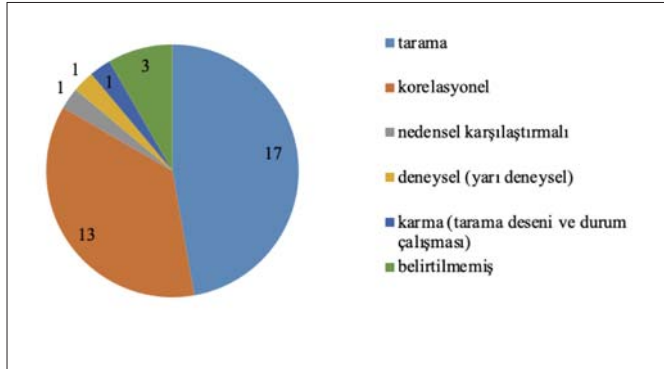
Araştırma Desenleri

Pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerinde çoğunlukla nicel (f=34) yöntemin kullanıldığı tespit

edilmiştir. Bunun yanı sıra sadece 1 çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmalar arasında nitel yöntemin kullanıldığı bir çalışma yoktur.

Çalışmalarda kullanılan araştırma desenleri aşağıda verilmiştir (Şekil 5).

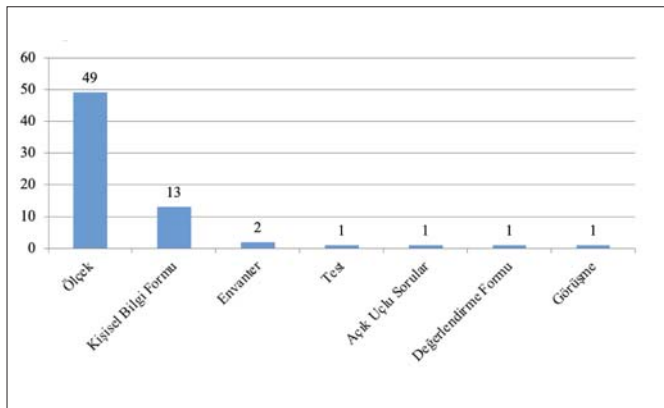
Şekil 5'te pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin araştırma desenleri verilmiştir. En çok tarama (f = 18) deseni kullanılırken, 3 çalışmada araştırma deseni belirtilmemiştir. Toplam araştırma deseni sayısının toplam makale sayısından farklı çıkmasının sebebi, makalelerin çeşitli araştırma desenleri kullanmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 5. Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Araştırma Desenleri

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu bölümde çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarına ve "öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum" ölçeklerine yer verilmiştir (Şekil 6, Tablo 6).

Şekil 6. Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçlarının gösterildiği Şekil 6'da veri toplamada en çok derecelendirilmiş ölçek (f = 49) kullanımının tercih edildiği görülmekte iken, en az tercih edilenin ise birer kullanımla test, açık uçlu sorular, değerlendirme formu ve görüşme olduğu görülmektedir. Kullanılan veri toplama araçlarının sayısının makale sayısından farklı çıkmasının sebebi ise, çalışmalarda farklı sayılarda ve türlerde veri toplama araçlarının kullanılmasıdır.

Tablo 6. Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerde Kullanılan ÖMYT Ölçekleri

ÖMYT Ölçekleri	Geliştiren	Özellikler	Kullanım Sıklığı (f)
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Üstüner (2006)	Tek Faktör-5'li Likert-34 Madde	13
Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği	Çetin (2006)	3 Faktör-5'li Likert-35 Madde	11
Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği	Erkuş, Sanlı, Bağlı, Güven (2000)	Tek Faktör-5'li Likert-23 Madde	4
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Özgür (1994)	5'li Likert-33 Madde	1
Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlar Ölçeği	İlğan, Sevinç, Arı (2013)	Tek Faktör-5'li Likert	1
Tutum Ölçeği	Taner, Nayir, McNamara(2014)	4 Faktör-5'li Likert	1
Türkçe Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Temizkan (2008)	5 Faktör-5'li Likert-31 Madde	1
Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği	Özkan (2012)	2 Faktör-5'li Likert-20 Madde	1
Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği	Bulut (2009)	4 Faktör-5'li Likert-20 Madde	1

ÖMYT – Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Tablo 6'da pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerde kullanılan ÖMYT ölçekleri verilmiştir. Çalışmalarda en çok Üstüner'in (2006) geliştirdiği ölçeğin (f = 13) kullanıldığı görülmekte iken, Çetin'in (2006) geliştirmiş olduğu ölçek (f = 11) kullanım sıklığında onu takip etmektedir. Ölçeklerin tamamı 5'li likert şeklinde iken, faktör ve madde sayıları değişkenlik göstermektedir. Toplam ölçek sayısının (f = 34) toplam makale sayısına denk (f = 35) çıkmasının sebebi, bir çalışmada direkt olarak tutum ölçeği kullanmak yerine kaygı ve direnç ölçekleriyle tutumun belirlenmek istenilmesidir.

Analiz Yöntemleri

Bu bölümde çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerine yer verilmiştir (Şekil 7).

Şekil 7'de pedagojik formasyon öğrencileri ile ÖMYT çalışması yapılan makalelerin analiz yöntemleri verilmiştir. En çok t testi (f = 20) kullanılırken, en az içerik analizi (f = 1) tercih edilmiştir. Ayrıca 4 çalışmada analiz yöntemi belirtilmemiştir. Kullanılan analiz yöntemlerinin sayısının makale sayısından farklı çıkmasının sebebi ise, çalışmalarda farklı sayılarda ve türlerde analiz yöntemlerinin kullanılmasıdır.

Araştırma Sonuçları

Bu bölümde Türkiye'de pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını (ÖMYT) inceleyen 35 makalenin analizi ile ulaşılan sonuçlar Tablo 7 ve Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7. Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Konularına İlişkin Sonuçlar

Konular	İlişki var	İlişki yok
Meslek Öz Yeterlik İnançları	4	
Bireysel Değerler	1	
Pedagojik Yeterlik Algısı	1	
Öğrenci Katılımına Yönelik Öz Yeterlik	1	
Sınıf Yönetimine Yönelik Öz Yeterlik	1	
Öğretim Stratejilerine Yönelik Öz Yeterlik	1	
Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterliği	1	
Üstbilgi Düşünme Becerileri (ÜBDB)		1
Mutluluk	1	
Psikolojik İyi Oluş	1	
Yaşam Amaçları	1	
Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterlikleri	1	
Meslek Etiği	1	
Çağdaş Öğretmen Nitelikleri	1	

ÖMYT – Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

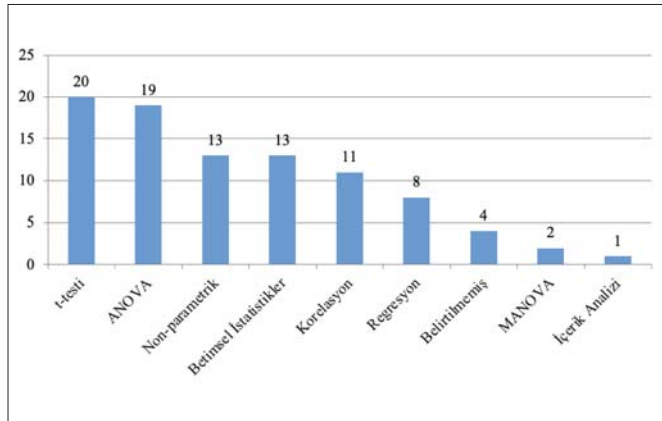
Tablo 7'de görüldüğü üzere çalışmalarda ele alınan konuların tamamına yakınının ÖMYT ile ilişki oluşturduğu tespit edilmiştir. Bunlardan "üstbilgi düşünme becerilerinin", ÖMYT ile anlamlı bir ilişki oluşturmadığı yapılan araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Tablo 8.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Değişkenlerine İlişkin Sonuçlar

Değişken	Anlamlı Fark var	Anlamlı Fark yok
Cinsiyet	6	15
Bölüm	2	13
Yaş	2	7
Öğrenim Düzeyi (4 veya Mezun)		6
Medeni Durum	1	4
Mezun Olunan Lise		4
Mesleği Tercih Etme Sebebi	4	
Bir İşte Çalışma	1	3
ÖSS Tercih Sırası		2
İş Sektörü		2
Üniversite		2
Baba Mesleği		1
Ailede Öğretmen Olması		1
Anne Eğitim Düzeyi		1
Baba Eğitim Düzeyi		1
Eğitim Türü (1 ve 2. Öğretim)		1
Lisans Genel Akademik Not	1	
Öğretmenliğin Tercih Olup Olmaması	1	
Üniversite Öncesi Yerleşim Yeri		1
KPSS Engel Olarak Görüp Görmeme		1

ÖMYT = Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum

Tablo 8'de çalışmalarda incelenen değişkenlerin anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığına ilişkin sonuçlar verilmiştir. 6 çalışmada pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının "cinsiyet" değişkeni tarafından etkilendiği sonucuna ulaşılırken, 15 çalışmada anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine 13 çalışmada "bölüm" değişkeninin ÖMYT'leri anlamlı olarak etkilemediği sonucuna ulaşılırken, sadece 2 çalışmada anlamlı fark olduğuna yönelik bulgular ortaya çıkmıştır. "Mesleği tercih etme sebebi" ($f = 4$) değişkeninin incelendiği tüm çalışmalarda anlamlı farkın ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, çalışmalarda elde edilen bulgulara bakıldığında (Tablo 8), ele alınan değişkenlerin pedagojik formasyon öğrencilerinin ÖMYT'lerinde çoğunlukla (anlamlı düzeyde) fark oluşturmadığı söylenebilir.

Şekil 7.
Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile ÖMYT Çalışması Yapılan Makalelerin Analiz Yöntemleri

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada pedagojik formasyon sertifika programına katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenlerle incelendiği çalışmalar derlenmiştir. Bu bağlamda, 2010-2020 yılları arasında yayınlanan 35 çalışma araştırma konuları, yöntem, örneklem, veri analiz ve ulaşılan sonuçlar açısından içerik analizi tekniği ile incelenmiştir.

Makalelerin çoğunluğu 2017 ve 2018 yıllarında yayımlanmıştır. Eğitim fakültesi öğrencileriyle yapılan çalışmaların en yoğun olduğu 2013-2015 yıllarında (Oral ve ark., 2019) formasyon öğrencilerinin de tutumlarının tespit edilmeye ilginin arttığı söylenebilir. Çalışmaların çoğunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının düzeyine bakılmıştır ve sonuç olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bağçeci ve ark. (2015) bu durumu formasyon programlarına her fen edebiyat fakültesi öğrencisinin değil, sadece öğretmen olmak isteyenlerin başvurduğu ve bunun tutum üzerine etkili olabileceği ile; Üstün ve ark. (2013) ise adayların formasyon eğitimi alarak öğretmenliğe geçiş yapabilmeleri sonucunun iş umudu doğurması ile açıklamaya çalışmışlardır. Bu öngörülerin yanı sıra tutum çalışmaları da adayların öğretmenliğine başlarken yerleşmiş inanç sistemine sahip olduklarını (Joram & Gabriele, 1998; Lonka ve ark., 1996), inanç ve tutumlarının uzun sürede oluşmuş kültürel ve kişisel inançlara bağlı olduğunu (Holt-Reynolds, 1992), ve öğrenme, öğretme hakkında kendi deneyimlerinden çıkarım yaptıklarını (Dart ve ark., 1998) ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, formasyon eğitimine katılan bireylerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının tüm yaşamları boyunca oluşturmuş oldukları öğretmen imajı ile bağlantılı olduğu ve bu nedenle tutumlarının yüksek çıktığı söylenebilir.

Çalışmalarda ele alınan konu dağılımına ilişkin bulgulara göre, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum daha çok demografik ve/veya eğitimsel değişkenler, mesleki öz yeterlik bağlamında çalışılmıştır. Demografik değişkenlerden özellikle cinsiyet ve yaş, eğitimsel değişkenlerden ise bölüm, öğrenim basamağı ve mesleği tercih etme sebepleri ön sırayı oluşturmaktadır. Çalışmaların çoğunda, kadın ve erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Oysaki Erdamar ve ark. (2016) meta analiz çalışmalarında eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen 35 çalışmanın 22'sinde cinsiyet açısından farklılık olduğunu ve 13'ünde olmadığını tespit etmişlerdir. Bu bağlamda, formasyon eğitim sertifikasına katılan hem kadın hem erkek bireylerin benzer yönelimlerle mesleği tercih ettikleri söylenebilir. Öte yandan, anlamlı bir farkın olduğunu gösteren 6 çalışmanın 5'i kadınların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Atalmış & Köse, 2018; Erdamar ve ark., 2016). Öğretmenlik mesleğinin toplumda kadınlara uygun bir meslek olarak algılanışı bu durumun en büyük sebeplerinden biri olarak gösterilebilir. En çok araştırılan bölüm değişkeni açısından ise çalışmaların çoğunda bölümler arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, Atalmış ve Köse (2018) tarafından fakülte türü açısından 11 çalışmanın meta analizi sonucuyla benzerlik göstermektedir. Çalışmalarda çoğunlukla aynı değişkenler üzerinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Mezun olunan lise, genel akademik ortalama, anne-baba mesleği, anne-baba eğitim düzeyi değişkenleriyle yeterli çalışma yürütülmemiştir. Sosyo-ekonomik seviye (SES) değişkeni ile gerçekleştirilen hiçbir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysaki öğretmenlik mesleğini tercih eden bireyler daha çok alt ve orta sınıftan gelmektedir (Aksu

ve ark., 2010; Çermik ve ark., 2010; Çevik & Yiğit, 2009; Dündar, 2014) ve farklı ekonomik seviyeden gelen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değişip değişmediği tespiti tutum çalışmalarında önem arz etmektedir. Bunların dışında, öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını etkileyen mesleki kaygı, mesleki öz yeterlik algıları, mutluluk düzeyleri, psikolojik iyi oluşları gibi değişkenler hakkında daha derinlemesine incelemelerin sayısı artırılabilir ve nitel ağırlıklı çalışmalar yapılabilir. Yeni yapılacak çalışmalardan elde edilecek bilgiler ışığında hem hizmet öncesi ve hem de hizmet içi eğitim programlarında düzenlemeler yapılabilir.

Bu çalışmanın bir diğer bulgusu, incelenen çalışmalarda çoğunlukla nicel yöntemlerin kullanılmasıdır. Analize alınan çalışmalardan sadece bir çalışmada karma yöntem kullanılmıştır ve nitel yöntemin kullanıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çoğunlukla nicel çalışmaların tercih edilmesine yönelik benzer bulgulara Çifçi ve Ersoy (2019); Oral ve ark. (2019); Doğan ve Tok (2018); Gökteş ve ark. (2012); Erdem (2011); Arık ve Türkmen (2009) de ulaşmışlardır. Bununla birlikte, çalışmalarda ileri düzey istatistiksel yeterlik gerektiren desenlerin kullanılmadığı görülmüştür. Nitel ve karma yöntemde yer verilmemesi, konunun derinlemesine ve çok boyutlu incelenmesine engel olacaktı. Bu yüzden ilerleyen çalışmalarda farklı desenlerin tercih edildiği nitel ve karma yöntemlerin kullanılması önerilmektedir. Öğretmen inançları konusunda çalışmalar yapan Pajares (1992), öğretmenlerin sözel açıklamalarının, eylem yönelimlerinin ve öğretim davranışlarının dikkate alınması gerektiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde, öğretmen adaylarıyla görüşmeler gerçekleştirilebilir ve öğretmen adaylarının tutumları açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar ve öğretmenlik mesleğine ilişkin oluşturulmuş ikilem ve olaylara yönelik yorumlar ile elde edilebilir. Yine, niceliksel yöntemler tutumların incelenmesinde kullanılmasına rağmen, ek içgörüler elde etmek için vaka çalışmaları ve sözlü tarihler (Schunk, 1991), metafor ve senaryo (Bullough, 2014), kavram haritaları (Kagan, 1992) ve özzyansıtımlı yazılar (örn.: deneme yazıları ve bloglar) (Schraw & Olafson, 2014) gibi nitel yöntemler kullanılabilir. İleride gerçekleştirilecek çalışmalarda sınırlılıkları ortadan kaldırmak, çok boyutlu ve derinlemesine incelemeler yapmak, konuların farklı boyutlarını ortaya çıkarmak için farklı araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmalar örneklem açısından incelendiğinde, en çok tercih edilen örnekleme yönteminin seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi olduğu görülmektedir. Bu nedendir ki, 35 çalışmanın 28'inde sadece birer üniversite örneklem olarak alınmıştır ve en çok tercih edilen örneklem büyüklüğü ise 10 çalışmayla 200-300 aralığıdır. Çalışmaların hepsinde nicel araştırma deseni kullanılırken uygun örnekleme yönteminin çok kullanılması düşündürücüdür. Bunun yanı sıra 12 makalede örnekleme yöntemlerinin belirtilmemiş olması ise dikkat çekicidir. Eren vd. (2014) ve Oral ve ark. (2019) da yaptıkları ÖMYT çalışmalarının içerik analizinde, azımsanmayacak sayıda çalışmada örnekleme seçim tekniklerinden bahsedilmediğini belirtmişlerdir. Oysaki örnekleme yöntemleri, araştırmanın sonuçlarını etkileme özelliğine sahiptirler. Bu yüzden örnekleme yöntemlerinin kullanım gerekçesiyle birlikte açıkça belirtilmesi çalışma sürecine dair bilgi verme ve sonraki çalışmalara yol gösterme açısından önemlidir.

Çalışmalar kullanılan veri toplama araçları açısından incelendiğinde nicel çalışmalara paralel olarak en çok ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir. Üstüner'in (2006) 5'li likert tipinde olan ve 34

maddeden oluşan tek faktörlü Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, 13 kullanımla en çok tercih edilen tutum ölçeğidir. 35 çalışmada toplamda 9 farklı öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği kullanıldığı görülmüştür. Veri toplama araçları nicel yöntemde uygun araçlarla sınırlı kalmıştır ve benzer sonuçlara Oral ve ark. (2019); Doğan ve Tok da (2018) ulaşmışlardır. Bu çalışmanın amaçları kapsamında ölçekler değerlendirilmemiştir. Fakat tutum, "bilişsel, duyuşsal ve davranışsal" olmak üzere üç bileşenin dikkate alınarak ölçülmesi gereken bir olgudur (Ajzen, 1989), bu nedenle seçilen ya da geliştirilen veri toplama araçlarında bu hususa dikkat edilmesi önerilmektedir.

Analiz yöntemleri açısından ise çalışmalarda nicel yöntem tercih edilmesinden dolayı, nicel yöntemde uygun analizler kullanılmıştır. Bunlar arasından en çok t-testi, ardından ANOVA tercih edilmiştir.

Tüm yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda yapılan çalışmaların farklı üniversitelerde okuyan formasyon öğrencileriyle gerçekleştirilmelerine rağmen veri toplama yöntemi ve analizi açısından birbirini yineleyen çalışmalar olduğu söylenebilir. Formasyon öğrencileriyle yapılan araştırmaların sonuçları çoğunlukla eğitim fakültesi öğrencileriyle yapılan araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu nedenle çalışmaların, özellikle araştırma yöntem ve tekniği açısından, farklılaştırılması gerekmektedir.

Bu çalışmadaki bulgular neticesinde aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Çalışmalarda daha çok demografik ve/veya eğitimsel değişkenler, mesleki öz yeterlik bağlamında çalışılmıştır. Bunların yanında mesleki kaygı, mesleki öz yeterlik algıları, mutluluk düzeyleri, psikolojik iyi oluşları, toplam hizmet süresi, öğretmenlik yapılan kademe, mezun olunan okul gibi değişkenler hakkında nicel çalışmalar yapılabilir.
- Çalışmaların araştırma yöntem ve teknikleri açısından çeşitlendirilmesi önerilmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu etkileyen unsurları ve etkilerini daha derinlemesine incelemek için nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum genel olarak geliştirilen bir ölçek aracılığıyla tespit edilmiştir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumu oluşturan faktörler nitel çalışmalarla belirlenerek tespit edilmesi olgunun farklı yönlerini de ortaya koyabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – D.L.T.; Tasarım – D.L.T.; Denetleme – D.L.T.; Kaynaklar – E.H.S.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – E.H.S.; Analiz ve/veya Yorum – E.H.S., D.L.T.; Literatür Taraması – D.L.T.; Yazıyı Yazan – D.L.T., E.H.S.; Eleştirel İnceleme – D.L.T.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – D.L.T.; Design – D.L.T.; Supervision – D.L.T.; Resources – E.H.S.; Data Collection and/or Processing – E.H.S.; Analysis and/or Interpretation – E.H.S., D.L.T.; Literature Search – D.L.T.; Writing Manuscript – D.L.T., E.H.S.; Critical Review – D.L.T.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Adıgüzel, A. (2017). Öğretmen adaylarının pedagojik yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Education*, 6(3), 113-128. [Crossref]
- Ajzen, I. (1989). Attitude structure and behavior. Pratkanis, A.R, Breckler, S.J. & Greenwald, A.G. (Eds.). In book: *Attitude structure and function* (p. 241-274). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Aksu, M., Demir, C.E., Daloglu, A., Yildirim, S., & Kiraz, E. (2010). Who are the future teachers in Turkey? Characteristics of entering student teachers. *International Journal of Educational Development*, 30(1), 91-101. [Crossref]
- Alkan, M. F. (2018). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(1), 13-21.
- Andronache, D., Bocoş, M., Bocoş, V., & Macri, C. (2014). Attitude towards teaching profession. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 142, 628-632. [Crossref]
- Arik, R. S., & Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya*.
- Atalmış, E. H., & Köse, A. (2018). Türkiye'deki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Bir meta-analiz çalışması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 9(4), 393-413. [Crossref]
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, nicelik mi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 36-38. [Crossref]
- Bağçeci, B., Yıldırım, İ., Kara, K., & Keskinpaltı, D. (2015). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 307-324. [Crossref]
- Bakaç, E., & Özen, R. (2017). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları ile tutumları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1389-1404.
- Başbay, M., Ünver, G., & Bümen, N.T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(3), 345-366.
- Bullough, R. V. (2014). Methods for studying beliefs: Teacher writing, scenarious and metaphor analysis. Fives, H. & Gill, M.G. (Eds.). In book: *International handbook of research on teachers' beliefs* (p. 150-169). Routledge.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi: Dicle ve Fırat üniversitesi örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Camadan, F., & Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: Rize Üniversitesi örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 30-42.
- Crossan, M. M., & Apaydın, M. (2010). A multi-dimensional framework of organizational innovation: A systematic review of the literature. *Journal of Management Studies*, 47(6), 1154-1191. [Crossref]
- Çapa, Y., & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çapri, B., & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çelikköz, N. (2006). Bir meslek olarak öğretmenlik. Ç. Özdemir (Der.). *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (ss. 311-355). Ekinoks yayınevi.
- Çermik, H., Doğan, B., & Şahin, A. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 201-212.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çetinkaya, Z. (2009). Identifying Turkish pre-service teachers' attitudes toward teaching profession. *İlköğretim Online*, 8(2),298-305.
- Çevik, O., & Yiğit, S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin profillerinin belirlenmesi -Amasya Üniversitesi örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 89-106.
- Çifçi, M., & Ersoy, M. (2019). Okulöncesi eğitimi alanındaki araştırmaların yönelimleri: Bir içerik analizi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(3), 862-886. [Crossref]
- Dart, B. C., Boulton-Lewis, G. M., Brownlee, J. M., & McCrindle, A. R. (1998). Change in knowledge of learning and teaching through journal writing. *Research Papers in Education*, 13(3), 291-318. [Crossref]
- Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Doğan, H., & Tok, T. N. (2018). Türkiye'de eğitim bilimleri alanında yayınlanan makalelerin incelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi örneği. *Current Research in Education*, 4(2), 94-109.
- Dündar, Ş. (2014). Reasons for choosing the teaching profession and beliefs about teaching: A study with elementary school teacher candidates. *College Student Journal*, 48(3), 445-460.
- Eraslan, L., & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Erdamar, G., Aytac, T., Türk, N., & Arseven, Z. (2016). The effects of gender on attitudes of preservice teachers towards the teaching profession: A meta-analysis study. *Universal Journal of Educational Research*, 4(2), 445-456. [Crossref]
- Erdem, D. (2011). Türkiye'de 2005-2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Eren, B., Çelik, M., & Oğuz, A. (2014). Türkiye'de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (42), 359-370.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T., & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 27-33.
- Evans, J., & Benefield, P. (2001) Systematic reviews of educational research: Does the medical model fit? *British Educational Research Journal*, 27(5), 527-541. [Crossref]
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M., & Sözbilir, M. (2012). Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Educational Sciences: Theory & Practice*,12(1), 443-460.
- Holt-Reynolds, D. (1992). Personal history-based beliefs as relevant prior knowledge in course work. *American Educational Research Journal*, 29, 325-349. [Crossref]
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S., & Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- Joram, E., & Gabriele, A. J. (1998). Preservice teachers' prior beliefs: Transforming obstacles into opportunities. *Teaching and Teacher Education*, 14(2), 175-191. [Crossref]
- Kagan, D. M. (1992). Implications of research on teacher belief. *Educational Psychologist*, 27(1), 65-90. [Crossref]
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. Evrim Yayınları
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kaya, A., & Büyükkasap, E. (2005). Fizik öğretmenliği programı öğrencilerinin profilleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri: Erzurum örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 367-380.
- Köse, A. (2017). Pedagojik formasyon eğitiminde görevli akademisyenlere göre pedagojik formasyon uygulaması: Sorunlar, çözüm önerileri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 18(2), 709-732.
- Lonka, K., Joram, E., & Bryson, M. (1996). Conceptions of learning and knowledge: Does training make a difference? *Contemporary Educational Psychology*, 21(3), 240-260. [Crossref]
- Nalçacı, A., & Sökmen, Y. (2016). Öğretmen adaylarının mesleği tercih nedenleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 17(3), 717-727.

- Oral, B., Dokumacı-Sütçü, N., & Yazar, T. (2019). Türkiye'de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan makalelerin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2019 Özel Sayı, 41-46.
- Özgür, F. N. (1994). Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research*, 62(3), 307-333. [\[Crossref\]](#)
- Parlar, H., & Cansoy, R. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bir yordayıcısı olarak bireysel değerler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 44, 125-141. [\[Crossref\]](#)
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Sever, D., Aktaş, B., Şahin, S., & Tunca, N. (2015). Pedagojik formasyon sertifikası programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine başladıklarında karşılaşılabileceklerini düşündükleri sorunlar. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 1-23. [\[Crossref\]](#)
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26, 207-231. [\[Crossref\]](#)
- Schraw, G., & Olafson, L. (2014). Assessing teachers' beliefs. Fives, H. & Gill, M.G. (Eds.). In book: *International handbook of research on teachers' beliefs* (p. 87-105). Routledge.
- Şendağ, S., & Gedik, N. (2015). Yükseköğretim dönüşümünün eşliğinde Türkiye'de öğretmen yetiştirme sorunları: Bir model önerisi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 70-91. [\[Crossref\]](#)
- Şenel, H. G., Demir, İ., Sertelin, Ç., Kılıçaslan, A., & Köksal, A. (2004). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları*, 15, 99-109.
- Taneri, P. O., Nayir, K. F., & McNamara, G. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları: endişe verici eğilimler. *Turkish Studies*, 9(11), 529-545. [\[Crossref\]](#)
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486
- Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207-222. [\[Crossref\]](#)
- Uyanık, G. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Boylamsal bir araştırma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(8), 185-195.
- Üstün, A., Doğan-Kılıç, E., & Erdem, T. (2013). Eğitim fakültesi ve formasyon eğitimi alanfen-edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, 15, 25-32.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Yalçın, O. M., & Özgen, B. (2017). Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının ve öz güven düzeylerinin incelenmesi (KKTC). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 63-80.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ., & Vural, Ö. F. (2014). Türkiye'de öğretmen yetiştirme ve pedagojik formasyon sorunu. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3(1), 73-90.
- Yıldız, M., Efek, E., & Özbar, N. (2020). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(49), 49-58. [\[Crossref\]](#)

Ek 1: İncelenen Makaleler

- Adıgüzel, A. (2017). Öğretmen adaylarının pedagojik yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Education*, 6(3), 113-128. [Crossref]
- Aslan, S., & Yalçın, M. (2013). Öğretmenliğe ilişkin tutumun beş faktör kişilik tipleriyle yordanması. *Milli Eğitim*, 197, 169-179.
- Bademcioğlu, M., Karatas, H., & Alci, B. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına yönelik inceleme. *The International Journal of Educational Researchers*, 5(2), 16-29.
- Bağçeci, B., Yıldırım, İ., Kara, K., & Keskinpaltı, D. (2015). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 307-324. [Crossref]
- Bakaç, E., & Özen, R. (2017). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları ile tutumları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1389-1404.
- Bozkırlı, K. Ç., & Er, O. (2011). Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies*, 6(4), 457-466.
- Dadandı, İ., Kalyon, A., & Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 253-269.
- Dikmen, M., & Tuncer, M. (2018a). Bilgi okuryazarlık öz yeterliği inancı, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve üst biliş düşünme becerileri arasındaki ilişkiler. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 73-86.
- Dikmen, M., & Tuncer, M. (2018b). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38. [Crossref]
- Doğaner, S., & Özbek, O. (2019). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki etik ilkelere ve öğretmenliğe yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri. *Sportmetre*, 17(1), 197-208. [Crossref]
- Durmuşçelebi, M., Yıldız, N., & Saygı, E. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 8-32. [Crossref]
- Eraslan, L., & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- İkiz, F. E., Asıcı, E., & Kaya, Z. (2018). Yaşam amaçları ve psikolojik iyi oluşun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yordayıcı rolü. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 7-26.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S., & Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- Kartal, T., & Afacan, Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 76-96.
- Keskin, Y. (2017). Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kaygı düzeyleri (Erzurum Örneği). *e - Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 43-57. [Crossref]
- Kılınçer, Ö., & Afacan, Ş. (2019). Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 563-594. [Crossref]
- Köse, A., & Çevik, A. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun bir yordayıcısı olarak mutluluk: pedagojik formasyon örneği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(3), 853-873. [Crossref]
- Oğuz, E. (2013). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stilleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 12-20.
- Özdemir, M., & Demircioğlu, E. (2016). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(3), 326-333. [Crossref]
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- Parlar, H., & Cansoy, R. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bir yordayıcısı olarak bireysel değerler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 44, 125-141. [Crossref]
- Polat, S. (2013). Pedagojik formasyon sertifika programı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 48-60.
- Şengül Bircan, T. (2019). Pedagojik formasyon eğitimi alan tarih öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 589-598. [Crossref]
- Taner, P. O., Nayir, K. F., & McNamara, G. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları: Endişe verici eğilimler. *Turkish Studies*, 9(11), 529-545. [Crossref]
- Tuncer, M. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının araştırılması. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 101-115.
- Tuncer, M., & Dikmen, M. (2018). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık öz-yeterlikleri ve mesleğe yönelik tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, 66, 310-325.
- Türkeli, A., Hazar, Z., Tekkurşun Demir, G., & Namlı, S. (2017). Beden eğitimi ve spor alanında pedagojik formasyon alan öğrencilerin öğretmen öz-yeterlikleri ile mesleğe yönelik tutumlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 1-11.
- Ürün Karahan, B., & Erdağı Toksun, S. (2018). Eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon gruplarındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1976-1994. [Crossref]
- Üstün, A., Doğan Kılıç, E., & Erdem, T. (2013). Eğitim fakültesi ve formasyon eğitimi alan fen- edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, (15), 25-32.
- Yakar, L., & Yelpaze, İ. (2019). Öğretmen yetiştiren programlara kayıtlı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğretmen öz-yeterlik algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 107-129. [Crossref]
- Yenice, N., & Alpak Tunç, G. (2017). Pedagojik formasyon programına katılan öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları ile mesleki öz yeterliklerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 144-155.
- Yılmaz, M. (2015). İlahiyat Fakültesi Mezunlarına Verilen Pedagojik Formasyon Eğitiminin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkileri. *Bilimname*, 28 (1), 287-310.
- Yılmaz, M., Bayraktar, R., & Gökkuurt Özdemir, B. (2017). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 50-58.

Extended Abstract

Introduction: The teaching profession is a professional field that has social, cultural, economic, scientific and technological dimensions related to the education and it is based on special expert knowledge and skills, academic study and professional formation. Pre-service education is a starting point of teacher education in which the knowledge and skills required by the teaching profession are acquired. Besides, pre-service education is a process that affects prospective teachers' readiness to their profession, internalization of their profession and learning what awaits them in the profession. Another aim of teacher education is to enable teacher candidates to develop a positive attitude towards the teaching profession. Attitude is defined as "a tendency that is attributed to an individual and that regularly forms his thoughts, feelings and behaviors about an object or situation". Studies about attitude toward the teaching profession are important as they provide predictions about prospective teachers' behaviors in performing the profession. In this context, the aim of this study is to examine the scientific studies carried out on the attitudes of teacher candidates towards the teaching profession between 2010-2020 with the method of content analysis. On this basis, the following research questions were addressed:

1. In which years were the studies published?
2. How is the topic distribution in the studies?
3. How was the corpus selected in the studies?
4. What research methods and designs were used in the studies?
5. What data collection tools were used in the studies?
6. How is the analysis techniques distribution in the studies?
7. What results have the studies revealed?

This study is a systematic review of studies on attitudes toward the teaching profession. The first stage of systematic reviews is the selection of studies to be used. In this review, the criteria for the selection of the studies are as follows: 1) The language should be Turkish or English, 2) It covers the studies between 2010, when the Pedagogical Formation Certificate Program was first started, and 2020, when it was abolished, 3) The study group consists of individuals who received Pedagogical Formation Certificate Program, 4) The study focuses on the attitude toward the teaching profession, 5) It is indexed in the Ulakbim database, 6) It includes keywords such as "about/towards/against the teaching profession" and "Pedagogical Formation Certificate Program" in the abstract; and 7) The full text of the study is accessible.

After the first stage, 35 studies were found and included in the study. These studies were coded on the basis of discipline field, research origin, method, study group and number of participants, data collection tools, data analysis methods and results. The data obtained from the investigations is presented in graphs and tables using the frequency values.

Conclusion: It was seen that researchers preferred quantitative methods. Mixed method was used in only one study, and no study carried out using only qualitative method was found. According to the findings regarding the distribution of topics discussed in the studies, the attitude toward the teaching profession was studied in the context of mostly demographic variables (such as gender and age), educational variables (reasons for choosing the teaching profession, department and education level, i.e. senior or graduate), and professional self-efficacy. In addition, it was found that the study groups consisted of 200-300 participants and the mostly used sampling method was convenience sampling. The data was collected using scales titled "Attitude toward Teaching Profession" and analyzed mostly using t-tests, ANOVA, non-parametric tests and descriptive statistics respectively.

Suggestions

1. Although all studies were conducted quantitatively, there is not any study including the socio-economic level (SES) variable. However, individuals who prefer the teaching profession mostly come from lower and middle classes. It is crucial to determine whether the attitudes of prospective teachers coming from different economic levels have changed or not.
2. Although quantitative research methods were preferred, convenience sampling methods were used. However, probability sampling methods should be preferred to identify a more representative sample.
3. There was not any qualitative study among studies analyzed. However, the attitudes toward the teaching profession can be obtained from open-ended questions through interviews and comments on the dilemmas and scenarios created regarding the teaching profession. In addition, qualitative methods such as case studies, metaphors, concept maps and self-reflective writings can be used to gain additional insights.
4. It is important to use different research methods and techniques in order to eliminate the limitations in future studies and to make multidimensional and in-depth studies.